Esimerkkejä keskeisten väestön terveyttä ja hyvinvointia heikentävien tekijöiden nykytilasta, ennusteesta ja kustannuksista yhteiskunnalle sekä ehdotus tavoitteeksi vuoteen 2028 mennessä

KANSANTAUDIT	NYKYTILA	ENNUSTE	KUSTANNUKSET YHTEISKUNNALLE	TAVOITE 2028 MENNESSÄ
LIHAVUUS *Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m2) (%), 20 - 64-vuotiaat.* *Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien vuotuinen määrä n. 17 500 ihmistä/v.*	Lihavien osuus väestöstä: Miehistä: 23,4 % Naisista: 22,8 % Yhteensä: 23,1 % Lapsista ja nuorista (2–16-v.) on ylipainoisia: Pojista: 29 % Tytöistä: 19 % Nuorista ja aikuisista (18–29-v.) on ylipainoisia: Miehistä: 47 % Naisista: 35 % V. 2021: Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien vuoksi siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle yht. 5 598 ihmistä. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet olivat toiseksi yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle.	Lihavuuskehitys tulee jatkumaan ja tilanne erityisesti lasten ja nuorten kohdalla on merkittävintä. Jos toimenpiteisiin ei ryhdytä lähivuosikymmeninä lihavuus tulee lisääntymään niin, että Suomen BKT alenee n. 2,8 % mm. lihavuuteen liittyvien sairastavuuden ja työpoissaolojen vuoksi. Työkyvyttömyyseläkkeitä koskevan laskun odotetaan jatkuvan mutta väestön lihavuuskehitys aiheuttaa tähän positiiviseen kehitykseen merkittäviä riskejä.	Lihavuuden kustannukset yhteiskunnalle: n. 5 mrd. eur/v.	Väestön lihavuuskehitys on taittunut ja erityisesti lasten ja nuorten ylipainon kehitys on taittunut. Tuki-ja liikuntaelinten sairauksista johtuvien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä pysyy laskussa.

KANSANTAUDIT	NYKYTILA	ENNUSTE	KUSTANNUKSET YHTEIS-KUNNALLE	TAVOITE 2028 MENNESSÄ
MIELENTERVEYDEN HÄIRIÖT *Mielenterveyden häiriöitä koskeva ilmaantuvuus* *Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien nuorten (alle 35v.) vuotuinen määrä.*	Mielenterveysoireilu on viime vuosina lisääntynyt, ja siitä johtuvien sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on poikkeuksellisen korkea. V. 2021: Mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle yht. 2 994 alle 35-vuotiasta. Mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöt olivat yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle.	Mielenterveyden häiriöiden kasvun ennustetaan jatkuvan. Lasten (0-12v.) tunne- ja käytöshäiriöiden ilmaantuvuus on n. 1 %, eli n. 7 300 lasta vuosittain. Nuorten (13-18v.) masennuksen ilmaantuvuus on n. 2 %, eli n. 7 400 nuorta vuosittain. Aikuisten masennus- ja ahdistuneisuushäiriöiden yhteisilmaantuvuus on n. 4 %, eli n. 180 000 aikuista vuosittain.	Mielenterveyshäiriöistä johtuvien sairauspäivärahakausien arvoitiin alentavan BKT:ta 0,28–0,4 %. Mielenterveysongelmien arvioidaan aiheuttavan yhteiskunnalle n. 11 mrd. eur kustannukset vuosittain.	Mielenterveyden häiriöiden ja ahdistuneisuuden ilmaantuvuus on kaikissa ikäryhmissä vuositasolla taittunut. Jos mielenterveyshäiriöistä johtuvia työkyvyttömyyseläkkeitä voitaisiin vähentää 10–15 %, kasvaisi BKT 0,33–0,50 %. Nuorten alle 35v. mielenterveysongelmista johtuvien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä pysyy laskussa.

KANSANTAUDIT	NYKYTILA	ENNUSTE	KUSTANNUKSET YHTEISKUNNALLE	TAVOITE 2028 MENNESSÄ
PÄIHTEET *Alkoholikuolemat, menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 25 - 80 vuotta /100 000 vastaavan ikäistä* *Alkoholiperäisistä taudeista ja tapaturmaisista alkoholimyrkytyksistä johtuneet kuolemat.*	Alkoholisyistä kuolevilla työllisyysurat lähtevät erkaantumaan muun väestön työllisyysurista jo 17 vuotta ennen kuolemaa, joka alentaa työllisyysastetta väestössä. Alkoholista johtuvat menetetyt elinvuodet (PYLL): Miehillä: 1 303 Naisilla: 373 Keskiarvo: 835 Miehillä on alkoholista johtuvia menetettyjä elinvuosia yli 3 kertaa enemmän kuin naisilla. Myös tuloeroilla on merkittävä vaikutus alkoholista johtuvien menetettyjen elinvuosien määrään. Alkoholikuolleisuus vuositasolla on n. 1600 kuolemaa/v. Suurinta kuolleisuus on ikäryhmässä 55-74v. yht. 1 094 tapausta.	Alkoholista johtuvien terveysongelmien ennustetaan kasvavan erityisesti 55-74v. ikäryhmässä.	Alkoholin ja huumeiden käytön haittojen välittömät vuosittaiset kustannukset yhteiskunnalle ovat vähintään n. 1 mrd. eur/v.	Ero miesten ja naisten välillä alkoholista johtuvien menetettyjen elinvuosien kohdalla on vähentynyt 10 %. Alkoholikuolleisuuden osalta on saavutettu yhtäjaksoinen laskusuunta.